

Guia docent [Codi UD] – [Sigles UD] – [Anàlisi de dades i aprenentatge automàtic]

Unitat responsable:	Escola d'Enginyeria de Barcelona Est		
Unitat que imparteix:	Departament de Matemàtiques		
Curs	2024	Crèdits	6
Idiomes	Català		

PROFESSORAT

Professorat responsable:	Francesc Pozo Montero
Altres:	

CAPACITATS PRÈVIES

Per seguir aquest curs, l'estudiantat ha de tenir coneixements previs en **matemàtiques i estadística** (àlgebra lineal, probabilitat, regressió), alguna experiència en **programació amb Python** (llibreries com NumPy, Pandas, Matplotlib, Scikit-learn) i familiaritat amb **anàlisi de dades biomèdiques** (imatges mèdiques, senyals fisiològiques, dades clíniques). Es recomana tenir nocions bàsiques d'**aprenentatge automàtic** (classificació, regressió, PCA) i una bona capacitat analítica per interpretar resultats.

METODOLOGIES DOCENTS

L'assignatura utilitza l'exposició de continguts teòrics (AF.1) i la resolució d'exercicis, problemes i casos (AF.2) en un 20%, les sessions en laboratoris informàtics o de simulació (AF.7) en un 20%, i la realització de treball individual i cooperatiu en un 60%.

OBJECTIUS D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

En finalitzar el curs *Anàlisi de Dades i Aprenentatge Automàtic*, l'alumnat haurà adquirit els coneixements i habilitats necessàries per:

1. **Comprendre els fonaments de l'aprenentatge automàtic aplicat a la biomedicina**, incloent-hi els tipus de dades biomèdiques, les tècniques d'anàlisi i els principals algorismes d'aprenentatge supervisat i no supervisat.
2. **Aplicar tècniques de preprocessament i anàlisi exploratòria de dades biomèdiques**, com la normalització, la selecció de característiques i la reducció de dimensionalitat, utilitzant eines com Scikit-learn i PyTorch.
3. **Desenvolupar i avaluar models d'aprenentatge automàtic per a classificació i regressió** en problemes biomèdics, implementant regressió logística, arbres de decisió, SVM i xarxes neuronals.
4. **Implementar models d'aprenentatge profund (*deep learning*)** per aplicacions biomèdiques, incloent-hi xarxes neuronals convolucionals (CNN) per al processament d'imatges mèdiques i xarxes recurrents (RNN) per a seqüències de dades.
5. **Interpretar els resultats obtinguts dels models d'intel·ligència artificial** i avaluar-ne la fiabilitat mitjançant mètriques adequades (precisió, sensibilitat, AUC-ROC, etc.), validació creuada i tècniques de detecció d'*overfitting*.
6. **Aplicar metodologies d'interpretabilitat i explicabilitat** per garantir l'ús ètic i segur de la intel·ligència artificial en l'àmbit biomèdic, mitjançant eines com SHAP i LIME.
7. **Desenvolupar i desplegar models en entorns biomèdics reals**, entenent els reptes i les consideracions pràctiques per portar un model des de la fase d'experimentació fins a la implementació en aplicacions clíniques.
8. **Integrar els coneixements adquirits en un projecte final**, on els estudiants dissenyaran i implementaran una solució d'aprenentatge automàtic aplicada a un problema biomèdic concret.

HORES TOTALES DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores activitats dirigides	6	4 %
Hores grup gran	30	20 %
Hores grup petit	24	16 %
Hores aprenentatge autònom	90	60 %
Dedicació total:	150 hores	

CONTINGUTS

Temari 1:	Fonaments de Programació i Aprenentatge Automàtic
Descripció:	- Introducció a Python i llibreries essencials (NumPy, Pandas, Matplotlib, Scikit-learn, PyTorch). - Conceptes bàsics d'aprenentatge automàtic: aprenentatge supervisat vs. no supervisat, <i>overfitting</i> , validació creuada, mètriques d'avaluació.

Activitats vinculades:

Pràctica: Anàlisi exploratòria i preprocés de dades biomèdiques. Es proporcionarà un conjunt de dades biomèdiques (per exemple, registres clínics o mesures fisiològiques). Els estudiants hauran de fer una anàlisi exploratòria, neteja i normalització de dades fent servir **Pandas, NumPy i Scikit-learn**.

Dedicació: 25 hores totals

Grup gran/Teoria: 5 h
Grup petit/Laboratori: 4 h
Activitats dirigides: 1 h
Aprenentatge autònom: 15 h

Temari 2: Models de Regressió i Classificació

Descripció:

- Regressió lineal i polinòmica.
- Regressió logística i mètriques d'avaluació en classificació.
- Aplicacions biomèdiques: predicció de valors clínics, diagnòstic de malalties.

Activitats vinculades:

Pràctica: Predicció de valors clínics amb regressió. Els estudiants treballaran amb un conjunt de dades de pacients per predir una variable clínica (per exemple, nivells de glucosa en sang). Implementaran **regressió lineal i Ridge/Lasso** i compararan el rendiment amb **mètriques com RMSE i R²**.

Dedicació: 25 hores totals

Grup gran/Teoria: 5 h
Grup petit/Laboratori: 4 h
Activitats dirigides: 1 h
Aprenentatge autònom: 15 h

Temari 3: Reducció de Dimensionalitat i Agrupament

Descripció:

- PCA i tècniques avançades de reducció de dimensions.
- Clustering: K-means, DBSCAN i clustering jeràrquic.
- Interpretabilitat i aplicacions en dades biomèdiques.

Activitats vinculades:

Pràctica: Visualització de dades biomèdiques en 2D amb PCA i t-SNE. S'utilitzarà un conjunt de dades amb moltes variables (per exemple, imatges transformades en vectors o dades genòmiques) per reduir la dimensionalitat amb **PCA i t-SNE** i visualitzar els grups latents.

Dedicació: 20 hores totals

Grup gran/Teoria: 4 h
Grup petit/Laboratori: 3 h
Activitats dirigides: 1 h
Aprenentatge autònom: 12 h

Temari 4: Models Avançats: Arbres de Decisió i Mètodes Ensemble

Descripció:

- Arbres de decisió, *Random Forest* i *Gradient Boosting*.
- Selecció i extracció de característiques.
- Aplicacions en biomarcadors i diagnòstic assistit.

Activitats vinculades:

Resolució de problemes: Comparació de models per a la detecció d'anomalies clíniques. Es donaran diversos models (*Àrbre de decisió, Random Forest, Gradient Boosting*) i els estudiants hauran d'analitzar quin és millor en termes de **precisió, recall i importància de característiques** en un cas de detecció d'anomalies en ECGs.

Dedicació: 20 hores totals

Grup gran/Teoria: 4 h
Grup petit/Laboratori: 3 h
Activitats dirigides: 1 h
Aprenentatge autònom: 12 h

Temari 5: Xarxes Neuronals i Aprenentatge Profund

Descripció:

- Introducció a les xarxes neuronals profundes.
- Xarxes totalment connectades (*Fully Connected Neural Networks*).
- Regularització i optimització en xarxes neuronals.

Activitats vinculades:

Pràctica: Construcció d'una xarxa neuronal per a diagnòstic mèdic. Es farà servir **PyTorch o TensorFlow** per construir una **MLP** per classificar dades mèdiques (per exemple, detecció de diabetis amb la base de dades Pima Indians Diabetes). S'experimentarà amb **optimització, dropout i regularització L2**.

Dedicació: 30 hores totals

Grup gran/Teoria: 6 h
Grup petit/Laboratori: 5 h
Activitats dirigides: 1 h
Aprenentatge autònom: 18 h

Temari 6: Xarxes Convolucionals i Aplicacions en Imatges Biomèdiques

Descripció:

- Fonaments de CNNs: convolucions, *pooling* i arquitectures clàssiques.
- Aplicacions biomèdiques: classificació d'imatges mèdiques, segmentació, diagnòstic automàtic.
- Avaluació de models i consideracions ètiques.

Activitats vinculades:

Pràctica: Classificació d'imatges mèdiques amb CNNs. Es treballarà amb un conjunt de dades d'imatges mèdiques (per exemple, **raigs X pulmonars per detectar pneumònia**). Els estudiants implementaran una CNN bàsica amb **Keras/PyTorch**, analitzaran **matrius de confusió, interpretabilitat (Grad-CAM) i biaixos ètics**.

Dedicació: 30 hores totals

Grup gran/Teoria: 6 h
Grup petit/Laboratori: 5 h
Activitats dirigides: 1 h
Aprentatge autònom: 18 h

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

Exemple:

Primer examen parcial = 35 %
Segon examen parcial = 45%
Treballs, projectes, activitats dirigides = 20%

Especificació

L'avaluació es durà a terme mitjançant la valoració per part del professorat. L'estudiantat pot superar l'assignatura mitjançant l'avaluació continuada a partir de dos exàmens parcials (primer parcial a mitjan curs, i últim parcial en el període habilitat per a la realització d'aquestes proves) i la realització de treballs, projectes i activitats dirigides. L'estructura de cada examen té un bloc teòric (questions) i un bloc pràctic (problemes), de dues hores de durada.

No hi haurà examen de reavaluació en aquesta assignatura.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

Deprez, M., & Robinson, E. C. (2023). *Machine Learning for Biomedical Applications: With Scikit-Learn and PyTorch*. Academic Press.

Complementaria:

Kose, U., Deperlioglu, O., & Hemanth, D. J. (Eds.). (2023). *Deep Learning for Biomedical Applications* (1st ed.). Routledge.
Shaikh, T.A., Hakak, S., Rasool, T., & Wasid, M. (Eds.). (2023). *Machine Learning and Artificial Intelligence in Healthcare Systems: Tools and Techniques* (1st ed.). CRC Press.
Balas, V. E., et al. (Eds.). (2020). *Handbook of Deep Learning in Biomedical Engineering* (1st ed.). Academic Press.
Mohanty, S. N., Nalinipriya, G., Jena, O. P., & Sarkar, A. (2021). *Machine Learning for Healthcare Applications*. Wiley.
Kumar Rana, A., Sharma, S., Rana, S., & Chaudhary, R. (Eds.). (2023). *Evolution of Machine Learning and Internet of Things Applications in Biomedical Engineering*. Routledge.
Chandran, C. K. (Ed.). (2023). *Machine Learning for Healthcare Systems*. River Publishers[9].
Singh, S. K., & Sinha, P. K. (Eds.). (2021). *Machine Learning in Healthcare: Fundamentals and Recent Applications*. CRC Press[12].

RECURSOS

Altres recursos:

Exemple:

Material de classe disponible a ATENEA
<https://ocw.mit.edu/courses/6-867-machine-learning-fall-2006/>